

CEVRO v popáté v Hamburku: Haus Rissen, 4.-8. říjen 2004

05.listopadu 2004 Karel Novák

Mezinárodní institut pro politiku a hospodářství v Hamburku uspořádal ve výše uvedeném termínu seminář na téma Rozšířená Evropská unie - nové výzvy. Jako cílovou skupinu vybrali organizátoři prostřednictvím CEVRO necelé dvě desítky převážně mladých frekventantů z České republiky. Sídlo institutu, komplex Haus Rissen, oslavilo letos padesáté výročí své činnosti a uvedený seminář byl jen jednou z mnoha akcí v tomto jubilejním roce. Pokud všechny proběhly stejně důstojným způsobem, je třeba smeknout.

Organizátoři zvolili téma semináře aktuálně a již při čtení programu bylo cítit, že k němu přistoupili velmi zodpovědně. Připravili celkem 17 přednáškových bloků, v nichž se vystřídalo osm vysoce kvalifikovaných lektorů. Ti nejen probrali Evropu z mnoha úhlů pohledu, ale zabývali se i problematikou globalizace, vývojem v Iráku a na středním východě z pohledu Evropy, mezinárodním terorismem i prezidentskými volbami v USA a jejich dopadem na transatlantické vztahy. Přestože se na řečništi vystřídali jak velmi zkušené a renomované, tak i mladí lektori, každá přednáška byla řádně připravena a pomůcky (mapy, projekce, doplňující písemné materiály) byly na velmi dobré úrovni.

Jiná věc je samotný obsah přednášek. S většinou českých účastníků jsme se shodli na skutečnosti, že jsme překvapeni až zaskočeni mnohými názory řečníků. Nejde snad ani o to, zda významná část z nich evidentně vycházela z pozic, které by u nás byly považovány za středové až levicové. Vždyť není nezajímavé seznámit se s tím, jak argumentuje německá levice. Spíše jde o to, že samotná historická východiska, kterými většina přednášejících zahajovala svůj výklad, byla některými řečníky pojmána dosti odlišně, než je zvykem u nás i jinde mimo Německo. Odlišná historicko-geografická a historicko-politická východiska pak samozřejmě též nezřídka vedla k závěrům, které pro nás byly přinejmenším překvapivé. Tak například zahrnutí Moldávie, Ukrajiny, Běloruska a dokonce i Sankt-Peterburgu do střední Evropy spolu s Beneluxem, severní Itálií a samozřejmě Německem jako nejsilnějším subjektem v tomto prostoru anebo tvrzení, že G. Bush jr. byl od skončení třicetileté války první, kdo zahájil válku v rozporu s tehdy (r.1648) přijatými konvencemi. V diskusi jsme byli nuceni upozornit, že vedle jiných nelze zapomenout na Bedřicha Velikého, Bismarcka či Hitlera, stejně jako na skutečnost, že jsou nám známy Putinovy úvahy přesunout hlavní město Ruska z Moskvy do S. Peterburgu, tedy dle lektorova rozdělení do střední Evropy. Jiný lektor viděl v dohledné době vedle Rumunska, Bulharska a Turecka jako součást EU i Ukrajinu a Bělorusko, ale zemím bývalé Jugoslávie a Albánie se oklikou vyhnul. Podobných kontroverzních názorů jsme byli v diskusi nuceni odmítnout, anebo korigovat více. Jsou uvedeny jen okaté příklady. Nechci používat slova typu „Drang nach Osten“, spíše připomenu klausovské, tolik zpochybňované, ale pravdivé spojení „národní zájem“, které pod geopolitickými úvahami německých lektorů posluchač podvědomě vycítil. Je zajímavé, že to bylo spíše u těch levicově hovořících. Přitom jeden lektor se cítil středoevropanem, druhý západoevropanem a třetí hledal svoji evropskou identitu.

Mladí lektori se účastníky nezřídka snažili zahltit fakty, z nichž mnohé nemají pro podržení v paměti velký smysl, ale nezdůraznili přitom hlavní myšlenkovou osu a opěrné body své přednášky. To je ovšem typické pro začínající snaživé přednášející na celém světě. V některých chvílích se zdálo, jakoby někteří lektori poněkud podcenili schopnosti českých posluchačů a byli pak zaskočeni, když pod tíhou argumentů diskutujících museli korigovat svůj názor. K lítosti mnohých účastníků tentokrát chyběl mezi lektory ředitel institutu pan Doc. Petr Robejšek, mimo jiné chvalně známý absolventům nultého ročníku Liberálně - konzervativní akademie CEVRO.

Nesmírně důležitým přínosem kvalitního semináře byla skutečnost, že CEVRO opět zajistilo

dokonalou překladatelku paní M. Bock. I když řada českých účastníků ovládala němčinu, přesto vynikající pohotový překlad, jemuž nescházela bohatá slovní zásoba ani jazykový jemnocit a šarm, umožnil přesné dorozumění a bohatou kvalitní diskusi. Je ovšem též pravdou, že se do ní ke škodě věci zapojila sotva polovina českých účastníků, zatímco druhá část ctíla přísloví „... mlčeti zlato“. Diskutující část však dle mého názoru obstála argumentačně velmi dobře a jakkoli nebyla žádnou oficiální reprezentací, zhostila se reprezentační úlohy řádně.

Velkou péčí celému průběhu semináře věnoval zástupce ředitele institutu pan Frank Leptien. Pokud to bylo v jeho silách, operativně vyhověl některým přáním účastníků (např. přístup k internetu). Bylo cítit, že k organizaci týdenního semináře přistupuje s pověstnou německou přesností a důsledností, která, jakkoli nemusí jít naší mentalitě vždy po srsti, by nám mohla být vzorem. Je samozřejmě nejen jeho zásluhou, že k ubytování, stravování, kulturnímu programu a k dalším náležitostem nelze mít jedinou výhradu. Za tyto výhody je nutno poděkovat celému Haus Rissenu. Bylo cítit, že věci zde mají svůj řád a běží jako dokonalé soukolí.

Při každém vzdělávacím pobytu nelze nezmínit ani atmosféru místa. Klidné prostředí komplexu Haus Rissen, obklopené zelení, vzdálené hluku a ruchu velkoměsta, je pro podobné akce dokonalé. Užít slov *genius loci* není nadsazené. Avšak i opakované poznávací vyjíždky do centra Hamburku, včetně projíždky lodí obrovským přístavem, přispěly k ucelení dojmu. Bohaté, kdysi hansovní město je samostatnou spolkovou zemí s 1 715 000 obyvateli, kteří žijí v sedmi městských obvodech. V zemském parlamentu je zastupuje 121 zastupitel. S 63 mandáty má převahu CDU, 17 křesel obsadili Zelení a zbytek SPD. Bohatství města je zřejmé na každém kroku. Radnice, postavená roku 1882 je rozlehlejší než Buckinghamský palác a její věž o pět metrů převyšuje nejvyšší kostelní věž v ČR. Na přístav shlíží mohutný kolos sochy kancléře Bismarcka opřeného o meč. Také široké Labe pod Hamburkem skýtá zajímavé pohledy. Mnohé české turisty ale spíše láká zábavná čtvrť St. Pauli se všemi známými živými i neživými atrakcemi.

CEVRO se organizačně zhostilo své úlohy znamenitě a nezadalo si s německou stranou. Doprava, ochota řidičů i pružné a přesné organizační pokyny tajemnice paní Mgr. Petry Viktorové bychom sice mohli považovat za samozřejmost, což však nebrání za ně poděkovat.

Lze si jen přát, aby se podařilo udržet vysokou úroveň spolupráce mezi CEVRO a hamburským institutem a aby příležitost absolvovat některý z dalších seminářů v Haus Rissenu dostalo co nejvíce zájemců. Nemusí být výlučně jen mladí, i pro ty zkušenější jsou tyto akce nesmírně poučné. A k vytvoření jisté zdravé -pro-tiváhy v diskusi je zkušenost velmi -po-třebná.

Napsali o vzdělávacím pobytu CEVRO v Hamburku 2004

Zdeněk Lhota, místopředseda ODS Královehradeckého kraje:

Některé z přednášek byly avizovány jako výškové lety. A to také byly. Utváření lidstva, historie, náboženství, kultury, vzniky a rozpady územních celků..., až po možné perspektivy, včetně nejrůznějších úskalí. Jako dekorace pro dokreslení byly podle druhu přednášky používány vlajky USA či EU.

Neméně kvalitní byly ale i reakce našich posluchačů. Věřím, že by to byl souhlas všech zúčastněných, za všechny zmínit jméno prof. Karla Nováka. Ten v historických souvislostech dokázal vyložit takové argumenty, že dost možná i přednášející se museli vážně zamyslet nad sebou utvářenými postoji. Došlo tedy nikoliv pouze k jednostrannému, ale oboustrannému obohacení. A co víc, v ten moment, jako by tam vedle všech těch vlajek visela i vlajka česká. A to bylo skvělé!

No a pocit druhý? Některé přednášky byly neutrální a vyvážené, jiné vymezené a to i silně levicově. Evropa nám nabízí nový prostor možností a nekonečných příležitostí. Na druhou stranu bylo i z přednášek evidentní, že i tam stále existují mnozí intelektuálové, kteří se nevzdávají myšlenek na nutnost destruktivní nadvlády nad svobodným životem či nějakých neexistujících třetích cest. A o

tom, na rozdíl od „západní Evropy,“ posledního půlstoletí u nás víme své!
Ačkoliv to není nic nového, je jasné, že Evropa není automatickým samospasením. Využití jejích možností je pouze jen a jen na nás samotných. Účastníci přednáškám věnovali týden. Určitě to není to jediné, co daným tématům věnují. Čas od času každý potřebuje i pomyslný kousíček té „správné“ vzpruhy. A tu Hamburk rozhodně přinesl. Za to patří dík jak Ivanovi Langerovi jako významné osobnosti startující podobné programy, Petře Viktorové tajemnici Cevra, která se o nás po celou dobu pečlivě starala, tak i celému institutu Cevro, že tyto aktivity vyvíjí. Ještě jednou dík a půjde-li to, těšíme se na další setkávání do budoucna!

Daniel Tůma, asistent primátora Hradce Králové

Pobyt v Haus Rissenu byl velmi motivující. Semináře svědčili o kvalitě a profesionalitě přednášejících. Odlišná politická východiska lektorů přispěla k o to živější a rozsáhlejší diskusi. Nicméně zároveň bylo vidět, jak diametrálně se mohou pohledy na dění kolem nás lišit a že ani Německo, země, která se vyvíjela v demokratickém prostředí daleko déle nežli my, nemá v řadě věcí jasno... Pro mě osobně nejzajímavější byly semináře prof. Dr. L. Souchona (Mezinárodní Clausewitz - centrum) a dipl. pol. R. Steinbach (vědecká spolupracovnice Haus Rissenu). Kvalitní zázemí jen doplnilo celkový dobrý dojem.

Vladimír Nevlud, podnikatel

Tradiční seminář v Hamburku byl opět velice různorodý a bohatý na rozdílné názory na přednášená témata. Vybudil bouřlivou vzájemnou polemiku mezi účastníky semináře, kteří si své postoje vyjadřovali ještě dlouho po ukončení jednotlivých přednášek. Seminář byl pro mou osobu velkým přínosem, který spatřuji v získání nových znalostí, názorů a postojů na jednotlivá témata.

Jaroslav Bernkopf, středoškolský učitel

Seminář nám dal množství nových informací. Hlavně nám ale ukázal, že problémy nejsou černobílé. Učili jsme se naslouchat těm, s nimiž souhlasíme, i těm, jejichž názory jsou pro nás nepřijatelné. Diskutovat s nimi. A vzájemně se -obo-hatit. Problémy je nutno řešit trpělivě, ve vzájemné úctě, při respektování všeho, v čem se lišíme. Pokroku nedosáhneme, když se pro rozdílnost názorů budeme vzájemně pobíjet.